

Lakiklinikka

Sote-uudistus Kuntalain korjaussarja

Kaupunginsihteeriyhdistys 4.9.2020

Juha Myllymäki

Lakiasian johtaja

Sote-uudistus

- Muodostetaan 21 maakuntaa, joille siirtyisi sote-palvelujen järjestämisvastuu
- Uudenmaan maakunnassa
 - Palvelujen järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa, Helsingin kaupunki sekä terveydenhuollossa HUS-maakuntayhtymä
 - Terveydenhuollon järjestämisvastuu jakaantuisi lain ja järjestämissopimuksen mukaisesti alueen sote-maakuntien, Helsingin ja HUS-maakuntayhtymän välillä
- Soten alueellisen yhteistyön ja tarkoituksenmukaisen palvelurakenteen varmistamiseksi muodostettaisiin viisi yhteistyöaluetta

Sote-maakunta

- Sote-maakuntalaki vastaa maakunnan hallinnon osalta rakenteeltaan pääosin edellisen hallituskauden esitystä maakuntalaiksi.

Eroja:

- Järjestäjää ja tuottajaa ei eroteta.
- Kiinteistöhallinto on maakunnan järjestettävissä.
- Kansalliskielilautakunta ja saamen kielen lautakunta.
- Sote-maakunnan toimiala
 - Järjestää vain laissa säädetyt tehtävät: sote ja pelastustoimi.
 - Voi ottaa hoitaakseen myös lakisääteisiä tehtäviä **tukevia tehtäviä**.
 - Ei yleistä toimialaa (vrt. kunnat).
 - Voi harjoittaa alueellaan lakisääteistä tehtävää tukevaa vähäriskistä liiketoimintaa.

Sote-maakunnat ja kunnat

- Tehtävien hoitamisesta sopimiseen ei juurikaan mahdollisuuksia:
 - Kunnat voivat yleisen toimialansa puitteissa tuottaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja (kuitenkin toimintaa markkinoilla).
 - Sote-maakunta voi hoitaa **kuntien vapaaehtoisia** ja sote-maakuntien tehtäväalaan kuuluvia tehtäviä **kaikkien** alueensa kuntien kanssa tekemällään sopimuksella ja kuntien rahoituksella.
 - Järjestämisvastuun siirtäminen kunnille **edellyttää erillistä toimivaltaa** tehtäväkohtaisessa lainsäädännössä (esimerkiksi sosiaalihuoltolaki, terveydenhuoltolaki).

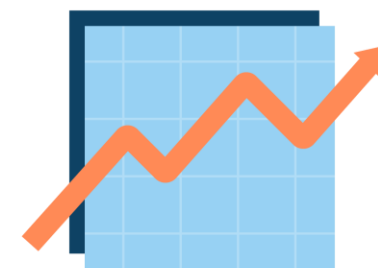
Järjestämisvastuu ja palvelujen hankkiminen

- Sote-maakunnalla olisi oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata soten järjestämisestä ja huolehdittava palvelujen saatavuudesta kaikissa tilanteissa.
- **Sote-maakunnalla on oltava myös riittävä oma palvelutuotanto.**
- Palveluja voisi hankkia yksityiseltä, jos se on tarpeen lakisääteisten ja yhdenvertaisten palvelujen järjestämiseksi sekä tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi
- Laissa säänneltäisiin, mitä **ei saa hankkia**,
 - Julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä tai palveluja
 - Sosiaalipäivystystä
 - Kiireellisen hoidon ja päivystyksen palveluja (pl. perusterveydenhuollon päivä- ja ilta-aikaista kiireellistä vastaanottotoiminta)
 - Ensihoitopalveluja

Kuntien tulojen siirto valtiolle maakuntien rahoitusta varten, 19,1 mrd. €

	mrd. euroa
A) Siirtyvät kustannukset	19,1
B) Leikattava yhteisövero	-0,6
C) Leikattava valtionosuus	-6,4
D) Kunnallisverosta leikattavaksi jäävä osuus	-12,1
→ Tarvittava euromäärä laskennassa käytetyillä veropohja- tiedoilla johtaa 12,63 %-yksikön kunnallisveron leikkauksen	

HUOM!

Kunnallisverosta leikattava prosenttiosuus on laskennan **lopputulos** – ei laskentaa ohjaava suure!

Prosentti siis muuttuu kustannusten, valtionosuuksien ja yhteisöveron muuttuessa.

Omaisuuksjärjestelyt HE-luonnos 15.6.2020

Sairaanhoitopiirit,
erityishuoltopiirit

Varat ja velat sekä sitoumukset siirtyy

- **Ei korvausta kunnille**
- Ky-osuudet kirjataan kunnassa peruspääomaa vastaan
- Ky:n alijäämät katettava ennen siirtoa, ylijäämät voidaan palauttaa jäsenkunnille

Kunnat ja muut
kuntayhtymät

Maakunnalle siirtyy sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen:

- **irtain omaisuus,**
- **sopimukset ja**
- **lomapalkkavelka siirtyy**
- sellaisen osake-yhtiön osakkeet, jotka kunta omistaa sote-palvelujen järjestämistä tai tuottamista varten*
- **Ei korvausta irtaimesta omaisuudesta.**
 - Oikeus kompensatioon lakennallisen veronkorotustarpeen perusteella

! Toimitilat vuokrataan 3 + 1 vuodeksi

**SOTE-
MAAKUNTA
1.1.2023**

Kompensaatio siirtyvästä omaisuudesta

- Oikeus kompensaatioon, jos välittömät kustannukset ylittävät euromäärän, joka vastaa **0,7 prosenttiyksikön korotustarvetta** laskennallisesta kunnallisveron tuotosta (korvausraja)
- Lisäksi oikeus kompensaatioon, jos **kunnan veroprosentti ylittää kahdella prosenttiyksiköllä** kaikkien kuntien painotetun keskimääräisen tuloveroprosentin. Korotus **75 %** korvausrajan alittavalta osalta
- Kuntaliitto on aiemmin esittänyt korvausrajaksi 0,25 prosenttiyksikköä tai kustannus vähintään 3 milj. euroa
- Kuntaliitto on aiemmin (viime keväällä) eduskunnassa todennut 0,7 prosenttiyksikön korvausrajan liian korkeaksi.

Kuntien omistukseen jäävät toimitilat ja muu omaisuus

- 3+1 vuoden vuokrausmalli, kuten viime hallituskauden esityksessä
- Osakkeet siirtyvät vain, jos osakeyhtiön tosiasiallinen päätoimiala sote – palveluiden tuottaminen (kuten viime hallituskaudellakin)
- Työterveyshuolto siirron ulkopuolella (kuten viimehallituskaudellakin)

Henkilöstön asema muutoksessa

- Henkilöstösiirroissa noudatetaan liikkeen luovutusta
 - Sote-maakuntien palvelukseen siirtyisi noin 173 000 henkilöä
- Kuntien ja kuntayhtymien
 - Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö
 - Pelastustoimen henkilöstö
 - Tukitehtävät muualla kunnan hallinnossa (kun pääasiallisesti tehtävä siirtyy)
 - Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut

siirtyvät liikkeen luovutuksella sote-maakunnille ja maakuntayhtymille
(tuottamisvastuun mukaan)

Nostoja käsittelyistä

Suuret kaupungit:

Mm. Uudistuksen perusratkaisu, kuntien rahoituksen ja rahoitusaseman heikennykset, korona-tilanteen huomiointi, aikataulu ja yksityisen sektorin hyödyntäminen

Seutukaupungit

Mm. Kuntien resurssit tulevaisuudessa elinvoimaa edistäviin investointeihin, maakuntien käyttöön siirtyviin sote-kiinteistöjen liittyvä lainakanta

Pienet kunnat

mm. Kunnille jäävät kiinteistöt ja niihin liittyvät riskit, kiinteistöihin liittyvät investointitarpeet ennen uudistusta, kuntien tukipalvelut ja ulkoistettujen palveluiden asema

Kehyskunnat

Rahoituksen siirron kuntavaikutukset, omaisuuden siirron kompensatio ja kunnille jäävät kiinteistöt

Nostoja käsittelyistä

Ruotsin- ja kaksikieliset kunnat (kuntatyöppiverkosto)

mm. Kaksikielisten sote-
maakuntien yhteistyö ja
ruotsinkielisten
palveluiden kehittämisen
työnjako, ruotsinkielinen
kehitysvammaisten
erityishuolto jatkossa
(nyk. Kårkulla)

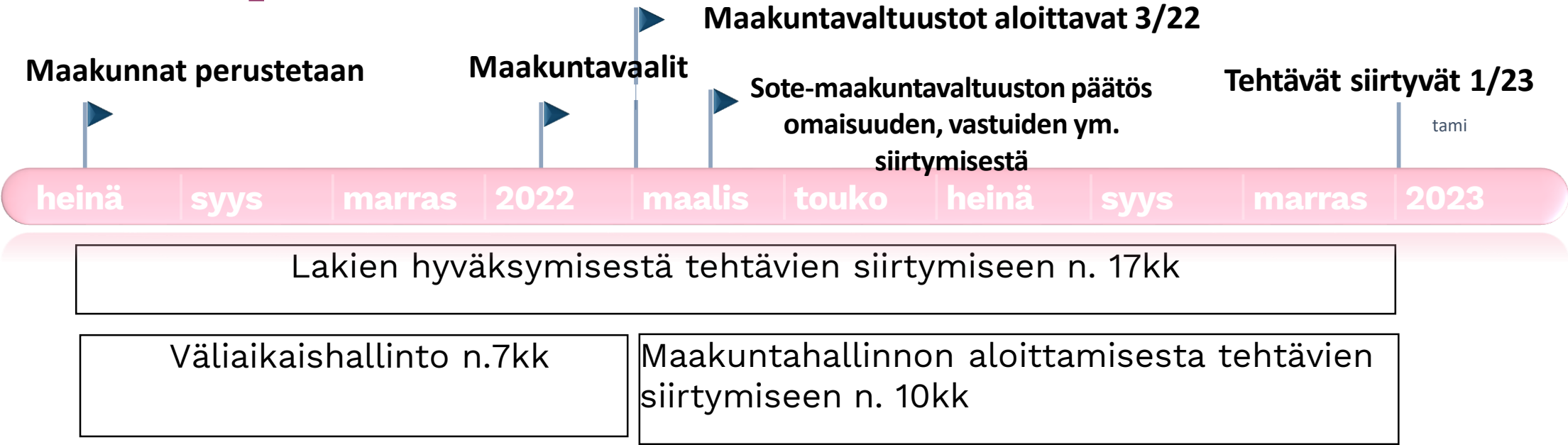
Sote-johtajat

mm. maakuntien rahoitus
ja ohjaus, investointien
ohjaukseen ja
rahoitukseen liittyvät
kysymykset. Yksityisen
sektorin hyödyntämistä
koskevat rajoitukset

Pelastuslaitokset

mm. Pelastustoimen
rahoitus ja asema
maakunnassa,
ensihoitopalveluiden
tuottaminen,
ohjausjärjestelmä

Toimeenpanoaikataulu

**Kuntalain ”korjaussarja”
Työryhmä 15.8.2019-30.9.2020.
Lausunnot syyskuussa.**

Kunnan toiminnan johtaminen

- Hallintosääntöön tulisi määräykset sopimusten hallinnasta ja tiedonhallinnan järjestämisestä (90 §)
- Valtuuston tehtäväksi päättää rahoitustoiminnan perusteista (14 §)
- Johtajasopimuksen hyväksyisi kunnanhallitus (42 §)
- Kuntayhtymän perussopimuksessa voitaisiin sopia, että kuntayhtymän toimielinten kokoonpanossa ei tarvitsisi noudattaa poliittisen suhteellisuuden vaatimusta (58.3 §)

Oli käsittelyssä, ei muutosehdotusta:

- Kuntayhtymän perussopimukseen jäsenkuntien omistajaohjausta tukevia määräyksiä (ainoastaan muutosehdotus 58.3 §:ään)
- Sopimusohjauksesta sääntelyä kuntalakiin
- Sisäisen tarkastuksen toiminnon säätäminen pakolliseksi

Kunnan talous

- Myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.
- Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyyn muutoksia. Arviointiryhmän ehdotusten perusteella valtuuston päättämien toimenpiteiden sitovuutta ja seurantaa vahvistetaan.
- VM voi tehdä ratkaisun erityisen kuntajakoselvityksen tarpeellisuudesta voidaan tehdä ilman uutta arviointimenettelyä, jos valtuuston päättämät toimenpiteet eivät ole toteutuneet (118 §).
- Uuden kunnan (kuntaliitos) alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta.
- Erillinen HE tulossa covid-19 vaikutuksista: alijäämän kattamiseen voi hakea kaksi vuotta pidennystä VM:ltä.

Muita muutoksia..

- Tarkastuslautakuntaan ei olisi vaalikelpoinen konserniyhteisön *toimitusjohtaja* (nyt yhteisön *palveluksessa* oleva on vaalikelvoton)
- Sähköisen kokouksen sääntely
 - Vastaisi määräaikaista kuntalain (L 292/2020) 99 a §:ää.
 - Sähköisen kokouksen yleisöjulkisuus olisi toteutettavissa myös sähköisesti.
- Konserniyhtiölle annettu *pääomalaina* ei edellytä vakuutta.
- Säännökset kuntayhtymän jakautumisesta ja kuntayhtymien yhdistymisestä.

Juha Myllymäki

www.kuntaliitto.fi